

módszertan

Stockholm történelmének virtuális múzeuma
stockholmskallan.stockholm.se/

RUTTKAY ZSÓFIA

DIGITÁLIS MÚZEUM: HELYZET- ÉS JÖVŐKÉP DUBROVNIK BÓL ÉS AMSZTERDAMBÓL

I2018 őszén két nemzetközi múzeumi fórum is külön figyelmet szentelt a digitális technológiák múzeumi jelenlétének és jövőbeli szerepének. A *The Best in Heritage* konferenciát immár tizenhetedik alkalommal rendezték meg.¹ A világ minden tájáról évente hagyományosan Dubrovnikban összegyűlő előadók múzeumokban megvalósult vagy más kulturális örökségi helyszínekhez kapcsolódó jó gyakorlataikat osztják meg – csakis olyanokat, melyek az előző évben valamely hazai vagy nemzetközi szakmai fórumon már díjat szereztek. Az ICOM és az Europa Nostra nemcsak fő támogatói a rendezvénynek, díjazottjaik közül mindig többen is nyilvánosságot kapnak. Idén 32 országból jöttek az előadók, több tucat nemzetközi fórumon elnyert díjakkal, így a néhány nap alatt az elmúlt időszak legjobbjait bemutató, ugyanakkor igen színes mustrát kapott a látogató. A konferencia nemcsak az egyetlen közös trackkel és a makulátlanul helyreállított kulturális örökség helyszíneken megrendezett, eszmecezerére és kapcsolatépítésre is alkalmas adó programokkal, hanem az összes előadás felhasználóbarát online megosztásával² is szolgálja a szakmai tájékozódást. Arról nem a szervezők tehetek, hogy a dubrovnikai Óvárost még szeptember végén is reggeltől estig megszállták a turistacsoportok, így az inkább elretentő háttérként, mint inspiráló környezetként szolgált. A konferenciát üdvözlő polgármester is arról beszélt, milyen megszorító rendelkezésekkel és fizikai leleményekkel próbálják meg kordába szorítani a napi turistamennyiséget, a helyiek érdekeit előbbre helyezve az anyagi haszonnál és hírnévnél.

IMAGINES néven egy megkülönböztetett teljes nap, ahol mind a 14 bemutató projekt közös nevezője a multimédia és digitális technológia volt

IA fő programot idén már másodszorra előzte meg IMAGINES néven egy megkülönböztetett teljes nap, ahol mind a 14 bemutató projekt közös nevezője a multimédia és digitális technológia volt. A közönség, valamint egy szakmai zsűri kollektív szavazatai alapján külön IMAGINES „Project of Influence” díj járt a leginnovatívabb projektnek. Ez is jelzi, hogy az IMAGINES mekkora súlyt képvisel a teljes rendezvényen. Jómagam Harmati Béla múzeumigazgatóval, a *Luther öröksége* című új állandó kiállítás (Evangélikus Országos Múzeum) AVICOM 2017-es díjai jóvoltából kaptunk meghívást ebbe a szekcióba, és mutattuk be azt a kiállítási kurátor és digitális kurátor közötti dialógus formájában.

IA másik, inkább a jövőre fókuszáló hasonló témájú rendezvény a *MuseumNext-Tech*,³ melyre több mint 250-en gyűltek össze október 5-én Amszterdamban

egyszerre képviseli az üzleti sikerességet – mind a borsos részvételi díjával, mind az előadások témáival – és ad teret innovatív, esetenként provokatív, jövőre fókuszáló előadásoknak

– egy ugyancsak túlturistasodott helyszínen. Ez is egy már jól bejáratott globális konferenciasorozat, a MuseumNext speciális, most először megrendezett programja, mely magán viseli a MuseumNext jellemzőit: egyszerre képviseli az üzleti sikerességet – mind a borsos részvételi díjával, mind az előadások témáival – és ad teret innovatív, esetenként provokatív, jövőre fókuszáló előadásoknak. Itt nagy intézmények és nevek viszik a prímet, őket ellenpontozzák a civil szervezetek vagy kis start-up cégek újdonságszámba menő projektjei. Ez egy olyan alkalom, amelyen jelen kell lenni, informálisan csevegni a legnagyobb múzeumok – a technológiai részlegben rendszerint ifjú – seniorjaival. Ezzel is indokolható, hogy az online felületen csak szemezgetni lehet az elmúlt évek előadásai-ból, minden keresőszolgáltatás nélkül.

a tavaly őszi rendezvényeken a kritikus reflexió, az eredményesség, valamint a látogatók elérésének kérdései és a hosszú távú stratégiai gondolkodás állt a középpontban

¶ A továbbiakban néhány téma köré csoportosítva összegzem a két rendezvény fő tanulságait. Míg néhány éve még az innovatív projektek, a technológia lehetőségeinek bemutatása volt középpontban a digitális technológiák múzeumi létjogosultságát tárgyaló nemzetközi fórumokon, a tavaly őszi rendezvényeken a kritikus reflexió, az eredményesség, valamint a látogatók elérésének kérdései és a hosszú távú stratégiai gondolkodás állt a középpontban.

MONDJUNK NEMET?

a siker feltétele a fókuszált működés, azaz nem alapvetően fontos dolgokra adott nemek

¶ A MuseumNextTech e kérdést feszegető, meglehetősen provokatív előadással indult. Shannon Darrough, a MoMA-t mint „Head of digital products handling and development”-et képviselve *The Cost of Yes* (Az igen ára) címmel egy autó tervezése és működtetése metaforáján keresztül mutatta be, hova vezet, ha – mintegy engedve a pillanat, azaz az éppen esedékes kiállítás forrásai és a legújabb technológiai vívmányok csábításainak – egyszeri és ad-hoc megoldások születnek kiállításról kiállításra. Noha nem hozott fel konkrét múzeumi példákat, mindenki értette, mire gondol, amikor egy-egy kiállítás után raktárban elfekvő vagy éppen az üzemeltetési hiányosságokból adódóan kudarcos installációkról beszélt. Meglepő volt hallani, hogy egy ilyen volumenű intézményben is meghatározók az anyagi és humán erőforrások korlátai. A sokféle, nem összehangoltan és nem előre tekintve történő fejlesztés nemcsak többletenergiaikat igényel esetről esetre, hanem ki is meríti a kapacitást. Steve Jobs (és több más, szintén nem múzeumhoz köthető amerikai híresség) idézeteivel támasztotta alá, hogy a siker feltétele a fókuszált működés, azaz a nem alapvetően fontos dolgokra adott nemek. A múzeumokhoz visszatérve olyan érveket sorolt fel, mint a fejlesztési ráfordítások – ideszámítva a saját erőből megvalósítandó

Artiklar med källmaterial om Stockholms historia

I varje artikel hittar du ett urval bilder, dokument, filmer och andra källor. Artiklarna är ordnade i teman och breddar eller fördjupar sammanhanget som källmaterialet ingår i.

tartalomfejlesztést is – új komplex rendszerek kezelhetősége és karbantartási kérdései, hogy a potpourri megoldások kedvezőtlen fényben tüntetik fel az intézményt, vagy hogy a látogató is inkább az egyszerű megoldásokat kedveli. Ezzel el is érkezett ahhoz a kérdéshez, *ő* mire mondana igen: a látogatók nagy tömegének elérését, megszólítását segítő megoldásokra, mindenekelőtt a weben és a közösségi médián, egyetlen stratégiai koncepcióba foglaltan.

¶ A véletlenek egybeesése folytán akaratlanul, de mintegy a fentiek árnyalására, néhány nappal később a MoMA egy másik munkatársa – immár Budapesten, egyetemi kurzus apropóján – éppen azt elemezte Google-statisztikák alapján, hogy a szakmailag iránymutatónak számító, rendkívül gazdag tartalmakat igen szellemesen és felhasználóbarát módon bemutató *ObjectPhoto* weboldalukra az időszaki kiállítás bezárása óta szinte már senki nem kíváncsi. Erre is reflektálva indították el a MoMA oktatási programját, visszatérve egy hagyományos, nem interaktív műfajhoz: az ismeretterjesztő filmhez, amivel hatékonyabban remélnék nagyobb tömegeket megszólítani, a weben keresztül.

¶ A *MuseumNextTech* konferencia következő előadása is relativizálta a bevezető sarkalatos megállapításait. Michael Gether (Head of Games and Game Design) a berlini, jóval kisebb méretű, múltú és ambíciójú, de évente 500 ezer látogatót vonzó NDK múzeum képviselőjében is feltette a kérdést: még mindig a digitális technológia a „következő dobás”? Az ő válasza igen, több ha-val árnyalva, melyek egyebek mellett a látogatók alapos ismeretére, a fejlesztési és tesztelési ciklusok és az erre szánható elegendő idő meglétére és nem utolsósorban friss, a látogatót beszippantó, elámító megoldásokra vonatkoznak. Ez utóbbihoz szerinte a technológiai fejlődés kell hogy adja az inspirációt, a kurátor nézzen körül, hogy hol veheti értelmes hasznát az új lehetőségeknek. Náluk például egy 50 éves frizsider korabeli tartalmának bemutatására az átlátszó display jelent megoldás.

¶ Érdekes módon mindkét konferencián több előadás is az audio guide-hoz tért vissza, jelezve, hogy a saját telefonra letöltendő tárlatvezető appot nem igazán használják a látogatók. Az *IMAGINES* elsősorban projekteket vonultatott fel. Ott – a közönségzavazatok szerint is – a legnagyobb sikert a *Kezedben a király szíve: az eltűnt palota és a megérintő technológia* előadás aratta. A kísérleti projekt a 300 éve tűz martalékaként elpusztult Whitehall Palace történetét idézi fel – nem, nem VR vagy AR technikával, sőt a képernyőt, mobil teljesen mellőzve. Pontosabban a mobilban is megtalálható technológiákat – NFC, GPS, gyorsulás-, irány- és érintésérzékelő – egy külön megtervezett, leginkább valamiféle 19. századi technikai találmányra hasonlító fa dobozba rejtették, a 21. századra csak az állandóan viselendő fülhallgató utalt.⁴ A felhasználók – akikre inkább a nyomozó szó a megfelelő ebben az esetben – londoni helyszíneken szerezhetnek

a technológiai fejlődés kell hogy adja az inspirációt, a kurátor nézzen körül, hogy hol veheti értelmes hasznát az új lehetőségeknek

a saját telefonra letöltendő tárlatvezető appot nem igazán használják a látogatók

információt, múltbeli hangélményeket, utcai tárgyakat – például villanyoszlopot – lehallgatva a dobozkájukkal. A múlt és a jelen, a digitális tartalom és az élő valóság a lehallgató dobozka által válik összekapcsolhatóvá. Ennek egyik érdekes példaként az egyik állomáson a turistahelyeken megszokott beöltözött figurába ütköztek a várost detektívként bejáró felhasználók – csakhogy ők a néma utcai szereplő mozdulatait kíséző (hajdani) szöveget a dobozuk segítségével hallhatták. Az élmény eleve társas volt, hiszen 20 fős csoportokban egy vezető kíséretével lehetett a múltat sétálva megidézni. Ez a komplex, a technológia lehetőségeit maximálisan kihasználó, de a mai, már standardnak számító gyakorlaton túlmutató, kísérletező és csak limitált közönséget elérő projekt elsőprő sikere (a látogatói viselkedést és vélekedéseket gondosan mérték) is bizonyítja, hogy nem érdemes leírni a technológiát, limitálni egyes bevált zsánerekre. A projekt ugyancsak fontos üzenete maga a tervezés és fejlesztés folyamata: iteratív módon, 15 alkalommal tesztelte a közbülső terveket és megoldásokat a célközönséget is bevonva, a színház, hangművészet és építészet képviselőit is magában foglaló fejlesztői csapat. A szofisztikált, de elrejtett és természetes módon használható technológiai megoldással éppen azt akarták elérni, hogy ne a technológia játssza a főszerepet, hanem maga a felfedezés, a tér megélésének és a történetek megidézésének az élménye.

a szofisztikált,
de elrejtett és
természetes módon
használható
technológiai
megoldással éppen
azt akarták elérni,
hogy ne
a technológia
játssza a főszerepet,
hanem maga
a felfedezés,
a tér megélésének
és a történetek
megidézésének az
élménye

¶ A válasz tehát: nem, ne mondjunk nemet, hanem kritikusan, a szükséges forrásokat és várt eredményeket előre artikulálva, a látogatókra fókuszálva, őket a tervezés folyamatába is bevonva használjuk ki a technológiai lehetőségeket, majd követéssel szembesítjük az eredményt az elvárásokkal.

A LÁTOGATÓ ELÉRÉSE

¶ Sok előadás foglalkozott direkt módon a látogatók elérésével, különösen azokéval, akik – különböző okok miatt – nem járnak (még) múzeumba. Ennek legmeglepőbb és az ötletgazda számára is minden várakozást felülmúlóan sikeres módjáról Jay Mollica (Creative technologist) beszélt. A *Send me SFMOMA* projekt keretében bárki SMS-en keresztül rendelhetett képet a San Francisco-i Modern Művészetek Múzeumból, csak egy „Send me...” üzenetet kellett küldenie egy bizonyos telefonszámra, kiegészítve egyetlen fogalommal, személlyel, állattal, tárggyal, színt vagy érzelmet leíró kifejezéssel vagy akár egy emoji-jal. 2017 júniusa óta több mint ötmillióan éltek a lehetőséggel, egy-egy üzenetküldő átlagosan ötször. De volt, aki mindennap – egészen addig, míg valóban meg nem érkezett a várva várt időjárás-változás Kaliforniába – esőt kért, és kapott esetenként más-más

a *Send me SFMOMA* projekt keretében bárki SMS-en keresztül rendelhetett képet a San Francisco-i Modern Művészetek Múzeumból, csak egy „Send me...” üzenetet kellett küldenie egy bizonyos telefonszámra

Hitta all historia i Stockholmskällan

Vill du sortera historien på typ av
källmaterial? Här hittar du alla
fotografier för sig, texter för sig och så
vidare.

műtárgyat. Ugyanis az alkalmazás alapja a múzeum digitális nyilvántartásából e célra elkülönített, 35 ezer tételből álló adatbázis, amelyet nem a múzeum munkatársai láttak el egyenként metaadatokkal, hanem a mesterséges intelligencia képelemző technológiáját, a gépi tanulást és számítógépes képelemzést vetettek be arra, hogy egy-egy kérdésre „jó” válasz szülessen másodperceken belül. A szakemberek csak a gépi tanuláshoz szükséges kiindulási adatokat biztosították. Az egyedüli technikai bonyodalom a telefonvonal megrohanásából adódott, melyet több telefontársaság smapként le is tiltott. A szolgáltatás ma is használható, de hasonló megfontolásokból csak az Egyesült Államok területéről. Viszont több európai múzeum már dolgozik az ötlet átvételén, saját gyűjteményét felhasználva. Egy frivol ötlettel milliókat lehet megszólítani – nyitva hagyva a kérdést, hogy kik ők, és mikor térnek majd be egy múzeumba.

több európai múzeum már dolgozik az ötlet átvételén, saját gyűjteményét felhasználva

¶ Az IMAGINES nyitó előadását Dirk Bouve és Sandro Claes tartotta *Play Together, Share Alike* címmel. Az első hosszabb előadás mindig az előző év díjazott projektjét mutatja be. Ez tavaly az első világháború 100. évfordulóját a limburgiak – különösen a fiatal generáció – bevonásával közösen feldolgozó, komplex projekt volt, amelynek eredményeiről egy weboldal tanúskodik.⁶ Az alap koncepció szerint az örökség éppen annyit ér, amennyire a közönség, a társadalom értékeli – tehát a társadalom széles körének bevonásával még egy olyan nehéz téma, mint az első világháború emlékezete is felértékelhető, élővé tehető, sőt identitásformáló tényezővé válhat. A közönség megszólításának számos formáját alkalmazták: a 44 német sisak mindegyikét egy-egy limburgi kerület kapta meg, hogy arra – iskolások, művészek, civil szervezetek közös tervének eredményeként – saját üzenetüket feltüntessék. A hagyományos alkotótevékenység mellett a közösségi média és web felületein, sőt tévécsatornákon, színházakban, iskoláknak eljuttatott DVD-ken és még egy utazó postakocsi révén is összehangoltan osztottak meg történelmi ismereteket lokális nézőpontból, illetve mozgósították a helyieket saját hagyományozott történeteik, emlékeik megosztására. A szakmaiság mindeközben nem szenvedett csorbát. Például három hónapon át két szakmabeli posztolt a Facebookon egy fiktív korabeli hátországi szereplő, Mathilde Pauk nevében. Vagy a látogatók által beküldött történetek, fotók – ha kellett, szakértők által pontosítva az adatokat – felkerültek egy online idővonalon kereshető gyűjteménybe. E projekt érdekessége, hogy a megyei kulturális osztály munkatársai és finanszírozása révén a semmiből született meg, és a bemutató előadás módja is irigylésre méltó színvonalon szólít meg mindenkit.

a hagyományos alkotótevékenység mellett a közösségi média és web felületein, sőt tévécsatornákon, színházakban, iskoláknak eljuttatott DVD-ken és még egy utazó postakocsi révén is összehangoltan osztottak meg történelmi ismereteket lokális nézőpontból, illetve mozgósították a helyieket saját hagyományozott történeteik, emlékeik megosztására

¶ A MET jóval hagyományosabb módon, már a Wikipedia megjelenése előtt, 2000-től a mindenki számára jól értelmezhető idővonalat használja gazdag gyűjteményéből egy „csupán” 7600 darabos reprezentatív válogatás komplex bemutatására,

Hur funkar Stockholmskällan?

Läs mer om vad Stockholmskällan är och hur den fungerar.

Stockholmskällan i skolan

Vad är historiskt källmaterial?

az időben való csúszkálást, térképes és kulcsszavas keresést, valamint a gyűjteményben és ezer tanulmányban való közvetlen böngészést ötvözve. Ma itthon is sok szó esik a múzeumi gyűjtemények oktatási hasznosításáról – nos, ez az online felület több évfolyam történelemtanulásához ad alapokat, az iskolában és kívüle. Ugyanakkor a misszió a kutatás támogatását is hangsúlyozza, új összefüggésekben elérhetővé téve a hatalmas anyagot – a digital museum területét a digital art historyval összekapcsolva. A Michael Cirigliano II (Managing Editor, Digital Content) által *Heilbrunn Timeline of Art History: MET* címen az IMAGINES-en megtartott előadás után felkeresve a weboldalt,⁷ az még további két szívmengető tanulsággal szolgál: a több száz főt kitevő és a korábbi szerzőket, kutatókat is oldalakon át nevesítő szakmai stáb, valamint a csaknem két évtizedes munkát támogató magánalapítvány, amelyhez később továbbiak is csatlakoztak.

¶ Hogy került egy cipő – még ha Adidas is – az asztalra egy olyan konferencián, mint a *MuseumNextTech*? Nos, Martin Gebhardt (Manager History Communication) arról beszélt, hogy – miután 2018 márciusában felszámolták az Adidas-archívum hagyományos és kevésbé látogatott weboldalát – a 21. század digitális technológiáit és történetmesélési gyakorlatát felhasználva milyen új módon⁸ osztják meg az Adidas archívumát szakmai berkekben kollégákkal, a fogyasztókkal és a széles közönséggel.

¶ Az eléréssel foglalkozó előadások egy másik csoportja nem a tömegekre, hanem éppen a speciális igényű látogatókra fókuszált. Az IMAGINES-en volt példa kiállítás akadálymentesítésére hallássérültek (Roald Dahl Museum and Story Center), látássérültek (Andy Warhol Museum) vagy éppen írástudatlan vagy diszlexiás (Cleveland Museum of Art: Artlens Studio) látogatók számára. E kategóriában a legemlékezetesebb Marleen Hartjes (Coordinator Special Guests) előadása volt a *MuseumNextTech* zárásaként. Miután megdöbbentő számokat osztott meg arról, mennyien esnek a „speciális igényű” (potenciális) látogató kategóriájába, a csak Hollandiában 260 ezer Alzheimer-kóros, illetve a magánytól szenvedő idős számára tett – a gyakorlatban már meg is valósult – javaslatot arra, hogy a művészet miként lehet médium számukra. Egy korábbi – amúgy eindhoveni formatervező egyetemisták ötletéből elindult – projekt eredményeként 400 idősotthonban van már kommunikációs asztal, ami múzeumi tartalmakkal tölthető meg, és a festmények köré gyűlő emberekben indukál érzelmeket, emlékeket és beszélgetést. A projekt kevésbé hírértékű szakmai aspektusai imponálóak: az orvosegyetemmel közösen végzett feltáró kutatás a célcsoport mentális és fizikai képességeiről, azok fejleszthetőségéről, a megfelelő eszköz, felhasználói felület megtervezése, illetve a használat monitorozása, a tapasztalatok megosztása tudományos publikációkban.

egy korábbi projekt
eredményeként
400 idősotthonban
van már
kommunikációs
asztal, ami
múzeumi
tartalmakkal
tölthető meg,
és a festmények köré
gyűlő emberekben
indukál érzelmeket,
emlékeket és
beszélgetést

¶ A beszámoló végére maradt a még mindig örökzöldnek számító téma, a megosztás előfeltételét is jelentő állománydigitalizálás. Ezek az előadások a „mit digitalizáljunk?“, „mit kezdünk a digitalizált állományokkal?“ jól ismert kérdéseire adtak eredeti, esetenként látványos, és a technikai-adatbázis-kezelési és egyéb adminisztratív részleteket szerencsésen mindig elkerülő válaszokat. Számomra az egyik legemlékezetesebb előadás az IMAGINES-en hangzott el. Martin Nyblom Stockholm történelmét egy épület nélküli, online virtuális múzeumban⁹ mutatta be. A „gyűjtemény” több múzeum és levéltár digitalizált állományának 30 ezer darabja. A képek, térképek és rajzok, szövegek, esetenként videók, sőt hangfelvételek egy közös, jól használható felületről érhetők el. Például a korabeli térképeken ki-ki megnézheti, hogy milyen volt a lakóhelye évszázadokra visszamenőleg. A weboldal évente 500 ezer látogatót vonz, és a social media különböző felületein aktív követőket is generál. De a tartalmak egy része app formájában, lokatív séta keretében is előhívható.

a weboldal évente 500 ezer látogatót vonz, és a social media különböző felületein aktív követőket is generál

¶ Kimber Wiegand (Digital imaging specialist) a Walters Art Múzeum középkori kódex gyűjteményének már évtizedek óta folyó digitalizálási eredményét mutatta be. A csak rövid időre szóló, egy-egy lap megnézését lehetővé tevő fizikai kiállítással szemben a digitalizált kódexek lapozható és nagyítható formában bármikor elérhetők, és a megosztott képek a tudományos szakmai célok mellett a creative commons keretében bármilyen más célra is felhasználhatók. Miközben bepillantást nyerhettünk a „jó” digitalizálás szakmai ismérveibe, a képalkotás minőségétől a géppel automatikusan feldolgozható kódoláson át a metaadatok teljességéig, újdonságként az is kiderült, hogy eme tudományos igényességű projektet a szélesebb célközönségnek is szánva, a tervezés korai fázisában meginterjúvoltak potenciális felhasználókat, végeztek tesztekkel mock-up felületekkel, sőt hackatron keretében gyűjtöttek inspirációkat a szélesebb célközönség megszólítására.

a csak rövid időre szóló, egy-egy lap megnézését lehetővé tevő fizikai kiállítással szemben a digitalizált kódexek lapozható és nagyítható formában bármikor elérhetők, és a megosztott képek a tudományos szakmai célok mellett a creative commons keretében bármilyen más célra is felhasználhatók

¶ Jennifer Pullar (Communications and Resource Manager) a londoni természettudományi múzeum digitalizálási folyamatáról számolt be. A végső cél a 80 milliós gyűjtemény minden darabjának a digitalizálása – a herbáriumi gyűjtőlappoktól a gombostűre szúrt rovarokon át a mikroszkópmetszetekig, emlősök csontvázáig vagy éppen a formalinos üvegben megőrzött példányokig. Az egyes feladatokra speciális módszereket és eszközöket kell találniuk vagy maguknak előállítaniuk – például építettek speciális szkennert lego felhasználásával. De a tárgyakhoz csatolt – esetenként a tucatot is meghaladó – leírócímke értelmezése és feldolgozása sem egyszerű feladat. A tárgyak időigényes szkennelésével

és a ma 4,1 millióra rúgó, gép által olvasható metaadat létrehozásával párhuzamosan körvonalazzák a résztvevők, hogy kik és milyen céllal fogják az állományt használni, ma és a még évtizedekig is eltartó munkát befejezve, a jövőben. Ezek a kérdések egyúttal a digitalizálási prioritást is befolyásolják. Remélik, hogy a lakikusokat is megihleti majd a gyűjtemény – például úgy, hogy új, tanító célú és/vagy játékos appok születnek. Úgy tűnik, hogy már most dolgoznak a hírverésen – és azon, hogy a hatalmas, a szakemberek számára értelmezhető gyűjteményből egyes szeleteket, történeteket emeljenek át a nagyközönségnek vonzó formába.

ma már nemcsak
a múzeum
épületébe való
becsábítás
kihívás, hanem az
online csatornák
egymással versengő
látványosságainak
terepén is meg kell
küzdeni a (fiatal)
nézők figyelméért

¶ Hogy a különböző célközönségek számára alkalmas online tálalás mennyire bonyolult kérdés, példázza a Royal Academy of Arts már működő, de a sokrétű célközönség-felmérés eredményeként is még mindig alternatívákkal, új formákkal kísérletező online felülete. Kate Huckle (Senior Product Manager) *Collections online in the 21st century: the Netflix effect* című *MuseumNextTech*-előadásában arról beszélt, hogy ma már nemcsak a múzeum épületébe való becsábítás kihívás, hanem az online csatornák – mint például a Netflix vagy Spotify – egymással versengő látványosságainak terepén is meg kell küzdeni a (fiatal) nézők figyelméért. Ennek érdekében a tudományos kutatás és tanulás céljai mellett teret kell adni másfajta igényeknek, tevékenységeknek is, ami egy múzeum hagyományainak, missziójának a megújulását is szükségessé teszi, nem csak „webes” kérdés. Az ő – leginkább online megtapasztalható¹⁰ – többféle megközelítést, narratívát felkínáló megoldásuk mögött a „kevesebbet várj el, adj többet” filozófia áll.

¶ Köszönetnyilvánítás: A Best in Heritage konferencián az Evangélikus Országos Múzeum és az ICOM magyarországi szervezete, a *MuseumNextTech-en* a MOME anyagi támogatásával vehettem részt.

Jegyzetek

- [1] thebestinheritage.com/tbih2018.
- [2] presentations.thebestinheritage.com/.
- [3] museumnext.com/conference_history/museumnext-tech-2018/.
- [4] youtube.com/watch?v=mIilmO1DCbA.
- [5] sfmoma.org/send-me-sfmoma/.
- [6] limburg1914-1918.be/.
- [7] metmuseum.org/toah/.
- [8] adidas-archive.org/archive/.
- [9] stockholmskallan.stockholm.se/in-english/.
- [10] royalacademy.org.uk/art-artists.

„Harminc év távlatából látható, hogy a kilencvenes évek elején mennyire szükséges volt a kádári szocializációban működő, szociotechnikára (és a fehér asztalra, mondjuk ki: a borozásra, pálinkázásra) épülő kapcsolati háló és a modern, kapitalista, menedzser típusú szemlélet összekapcsolása.” (Sári Zsolt Füzes Endréről)